

קטלוג תוכניות חינוכיות

משרד
התרבות
והספורט

GENESIS
PHILANTHROPY
GROUP

ועידת התביעות
Claims Conference
The Conference on Jewish Material
Claims Against Germany
www.claimcon.org

קרן
עזריאלי
Azrieli
Foundation

על המוזיאון

בית לוחמי הגטאות ע"ש יצחק קצנלסון למורשת השואה והמרד הוקם על ידי ניצולי שואה והוא אחד המוזיאונים הראשונים מסוגו. מימיו המוקדמים ביקשו מייסדיו למסור את סיפור השואה, תוך התמקדות בעמידה היהודית והכלל אנושית על גווניה הרבים, באפשרות הבחירה העומדת בפני האדם, בניצחון הרוח האנושית ובבניית החיים מחדש במדינת ישראל.

לצד המוזיאון המרכזי נמצא 'יד לילד' - מוזיאון ייחודי הפונה לילדים ולבני נוער ומנציח את זכרם של מיליון וחצי ילדים יהודים שנספו בתקופת השואה. בתערוכות מוצגים סיפוריהם של ילדים וילדות מתקופת השואה, הפותחים צוהר בפני המבקרים הצעירים של היום אל הילדים של אז. למבקרים מזומנת חוויה החושפת עולם עשיר של רגעי התמודדות, אתגרים, נטילת אחריות וגילויי יוזמה במציאות בלתי אפשרית. התקדמותם במבנה משלבת בין רצף קווי לתנועה סיבובית, כך שסוף והתחלה נוגעים זה בזה. בתנועה הסיבובית משתקפת התפיסה התכנונית כולה – לזכור את החיים שהיו בעבר ולהרהר אחריהם עם צאתנו לחיים החדשים שמחוץ לכותלי המוזיאון.

על חטיבת החינוך

חטיבת החינוך של בית לוחמי הגטאות מחברת בין מבקרים מקהלים שונים למגוון עולמות התוכן המוצגים בתערוכות השונות.

אנו שמחים להזמין אתכם למבחר תוכניות חינוכיות, הכוללות למידה אקטיבית במתודות מגוונות של שיח קבוצתי, הצפת דילמות, שאלות מקדמות שיח, משימות חקר בתערוכות, פעילויות מקוונות, מגוון סדנאות, מונולוגים תיאטרליים ועוד.

אנו פועלים בהתמדה לחדש תכנים רלוונטיים ואטרקטיביים ולהתאימם לצרכים הייחודיים שלכם.

תוכן העניינים

6	בתי ספר יסודיים
7	תערוכת הילד היהודי בשואה
8	תוכנית 1: ילדות ונעורים בצל השואה
9	תוכנית 2: קורצ'אק של הילדים
11	תוכנית 3: כאן התחילה ילדותי
12	תוכנית 4: מקורות הכוח והריפוי של ילדים בתקופת השואה
13	תוכנית 5: לזכור את המחר – שמות, זיכרון והנצחה במרחבי המוזיאון
14	חטיבות ביניים
15	תערוכת הילד היהודי בשואה
16	תוכנית 1: ילדות ונעורים בצל השואה
17	תוכנית 2: קורצ'אק של הילדים
18	תוכנית 3: כאן התחילה ילדותי
19	תוכנית 4: מקורות הכוח והריפוי של ילדים בתקופת השואה
20	תוכנית 5: לזכור את המחר – שמות, זיכרון והנצחה במרחבי המוזיאון
22	תוכניות מיוחדות
22	התבגרות בצל המלחמה - בר מצווה
22	ילדים מדריכים ילדים
22	מציגים היסטוריה
22	תוכניות מקוונות

24 בתי ספר על יסודיים

- 25 תוכניות יומיות במוזיאון
- 26 תוכנית 1: "אם יש בית ספר ללימוד רוח האדם..." (אנטק צוקרמן)
- 28 תוכנית 2: "הנני מבעירה פנסי הקטן לחפש בן אדם..." (חנה סנש)
- 30 תוכנית 3: הסיפור שלא סופר – גורל יהודי ברית המועצות בתקופת השואה והמלחמה

32 תוכניות מיוחדות

- 32 סמינר: השואה – בין שבר לבנייה מחדש
- 35 מסע בארץ בעקבות רוח האדם: בטרם שואה, במהלכה ולאחריה
- 38 בחינות בגרות והערכה חלופית בבית לוחמי הגטאות
- 39 מטלות לתלמידים בסיור במוזיאון או בסיור וירטואלי
- 39 פעילויות מקוונות במוזיאון

40 תוכניות לקהל הרחב

- 41 מכינות קדם צבאיות ושנת שירות
- 42 צוותים רפואיים, סטודנטים לרפואה ולסיעוד
- 43 סטודנטים ממגוון תחומים אקדמיים
- 44 פרחי הוראה
- 45 צוותי הוראה
- 46 מבוגרים וקבוצות גמלאים
- 47 כוחות הביטחון

בתי ספר יסודיים |

אנו מזמינים אתכם להכיר ולחוות את מבחר התוכניות שלנו, המשלבות למידה אקטיבית במתודות מגוונות דוגמת שיח קבוצתי, סדנאות הבעה ויצירה, משימות חקר בתערוכות ומגוון ייחודי של הצגות מקור.

לבחירתכם חמש תוכניות לביקור יומי במוזיאון. כל אחת מהן כוללת סיור מודרך בתערוכת הקבע: 'הילד היהודי בשואה' ובתערוכות נוספות, בהתאם לתכנים הנבחרים.

משך הפעילות: כשלוש שעות.

תערוכת הילד היהודי בשואה

התערוכה מביאה את סיפור התמודדותם של ילדים בשואה באופן חווייתי ורב חושי, באמצעות יומנים, מכתבים ועדויות. המבקרים נחשפים לרצף האירועים ההיסטורי, תוך התמקדות בסיפורים אישיים ייחודיים.

מוזיאון יד לילד מנציח מיליון וחצי ילדים יהודים שנרצחו בשואה. במרכז המבנה עמוד, עליו חקוקים באופן סמלי שמות מייצגים של 3,000 ילדים וילדות יהודים מקהילות שונות שנרצחו בשואה. בה בעת הוא מעביר מסר של היאחזות בחיים באמצעות סיפוריהם של ילדים יהודים ששרדו, מדרכי ההתמודדות בשואה ועד עלייתם לארץ ישראל.

מטרות הסיור בתערוכה:

1. התבוננות בתקופת השואה ואחריה מנקודת מבט של ילד יהודי – על חוויותיו, התמודדותו ומאבקו לשרוד.
2. הנצחת מיליון וחצי ילדים יהודים שלא שרדו את תקופת השואה.
3. היכרות עם סיפוריהם של ילדים וילדות ששרדו את השואה, עם הכרעותיהם ובחירותיהם, כמקור להשראה לילדים וילדות בימינו.

מתווה הפעילות בתערוכה:

הסיור מתחיל באולם הוויטראז'ים המבוססים על ילדים יהודים בגטו טרזינשטט. בפעילות יתמודדו המודרכים עם משימות חקר, שבאמצעותן יגלו ויחשפו בתערוכה תכנים של התמודדות עם אתגרים, תקווה, שלילת זכויות, משמעויות התא המשפחתי, ערך החברות, התמודדות עם זהות שאולה ועוד. בסיכום הפעילות נקיים שיח משותף על אודות תובנותיהם של הילדים של היום על הילדים היהודים דאז, והרלוונטיות לחייהם שלהם.

תוכנית 1: ילדות ונעורים בצל השואה

"בגלל המציאות שנוצרה נהפכתי למפרנס המשפחה" (יורק – דוד פלונצקי)

רציונל

בשנות המלחמה ולאחריה, ילדים ומתבגרים נאלצו להכריע ולהתמודד במציאות חדשה, מאיימת ובלתי מוכרת. בפעילות נברר מה היו אתגרי ההתבגרות שעמדו בפני ילדים בתקופת השואה, דוגמת לקיחת אחריות, מחויבות כלפי המשפחה, הסתגלות וקבלת החלטות, חיים בזהות שאולה וגילויי תושייה. התוכנית מזמנת העלאת תובנות ושיח אודות חייהם של הילדים כיום.

מטרות

1. חשיפת המודרכים למציאות ההיסטורית דאז ולהתמודדותם של ילדים ומתבגרים בתקופת השואה.
2. היכרות עם סולם הערכים שלאורו פעלו ילדים ומתבגרים באותה העת.
3. לעורר השראה ללקיחת אחריות ולמעורבות חברתית.

מבנה התוכנית (סדר הפעילויות להמחשה בלבד):

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה'** – נצא למסע אל חייהם של הילדים היהודים בשואה בפעילויות חקר בתערוכה. נאתר מצבים ואירועים בשואה שבהם ילדים נאלצו להתמודד ולמצוא פתרונות כחלק מתהליך ההתבגרות המואץ שחוו באותם ימים.
- **סדנה – בעקבות התערוכה 'פאול קור'** – נצא למסע חווייתי ונתחקה אחר תהליך התבגרותו של הסופר והמאייר הידוע בצל השואה; נבחן את השפעת נסיבות חייו על יצירתו האמנותית בשנים שלאחר המלחמה. נסיים ביצירה בהשראת ספריו, ציוריו ואירוי של האמן.
- **הצגה – 'ריקוד השמחה והעצב'** – נצפה בהצגה המתבססת על ילדותה של לאה פריד. בשואה הוסתרה לאה במנזר ונאלצה לחיות בזהות שאולה. סיפורה מעלה שאלות לגבי התבגרותה המהירה תחת זהותה כ'נינה' הנוצרית במנזר.

תוכנית 2: קורצ'אק של הילדים

"תנו להם תנאים למען יגדלו טובים יותר" (יאנוש קורצ'אק)

רציונל

היכרות עם דמותו הייחודית של יאנוש קורצ'אק, מחנך פורץ דרך אשר פעל באמונה שעולם טוב יותר מתחיל בחינוך וביצירת שוויון זכויות בין ילדים למבוגרים. קורצ'אק ושותפתו סטפה וילצ'ינסקה, הקימו בעיר ורשה בפולין בית יתומים המושתת על עקרונות חינוכיים דוגמת כבוד האדם, דמוקרטיה פעילה ושוויון. סיפור חייו של קורצ'אק הוא סיפור ייחודי על אהבה, על מסירות ועל הקרבה אינסופית.

בתוכנית נברר כיצד רעיונות אלו השפיעו על חניכי בית היתומים ומה משמעותם לחיינו כיום.

מטרות

1. חשיפת המודרכים למשנתו החינוכית של קורצ'אק.
2. היכרות מעמיקה עם הדרכים המגוונות שקורצ'אק וסטפה וילצ'ינסקה יישמו בבית היתומים.
3. הכרה במשנתו החינוכית פורצת הדרך של קורצ'אק כמעוררת השראה לחינוך לכבוד האדם בימינו.

מבנה התוכנית

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה'** – נצא למסע בעקבות חייהם של הילדים היהודים בשואה בפעילות חקר בתערוכה. נתחקה אחר תהליך שלילת זכויותיהם של הילדים ומשמעותו, ובהמשך נברר כיצד קורצ'אק וסטפה וילצ'ינסקה השיבו זכויות לילדים בבית היתומים שבניהולם.
- **הצגה – 'פי מאה יותר טוב להיות ילד'** – נצפה בהצגה המתמקדת באירועים מרכזיים בחייו של קורצ'אק, אשר עיצבו את דרכו ואת עשייתו החינוכית, מנקודת מבטה של סטפה וילצ'ינסקה שותפתו לדרך. ההצגה מעלה סוגיות הרלוונטיות לעולמם של ילדים בימינו, כגון זכויות הילד, יחסי הורים וילדים, התבגרות ועוד.

• **פעילות סדנאית – ניתן לבחור פעילות אחת מהסדנאות הבאות:**

- **להגביה עוף – דרכו החינוכית של יאנוש קורצ'אק.** באחד מביקוריו בארץ ישראל ביקר קורצ'אק בקיבוץ עין חרוד. בסיור שערכו עלו על גבעה להשקיף על המקום והעמק. כשהרגיש רוח חזקה על פניו, שאל קורצ'אק: "האם אתם נוהגים להעיף עפיפונים עם הילדים?" כי "כשם שהים נותן לילד צעצוע סירה, כך הרוח חייבת לתת לו עפיפון". בפעילות מהנה וחוויתית נתוודע לשיטות החינוך הייחודיות של קורצ'אק, נקיים שיח קבוצתי על אודות הרעיון של "להגביה עוף" בחיי המשתתפים, ניצור עפיפונים מלאי גוון וצבע ונפריח אותם יחד בחצר המוזיאון.
- **גלויות הערכה והעצמה –** קורצ'אק נהג לבטא תשומת לב והערכה על פעילות של הילדים ומילוי חובותיהם באמצעות מתן גלויות נופים וטבע. נדון בחזקות ובאתגרים שלנו ובגורמים המניעים כל אחד ואחת מאיתנו. לסיום נעצב גלויות אישיות ברוח משנתו של קורצ'אק.
- **וידוי של פרפר –** מיצג וידאו־ארט ותנועה, המבוסס על יומן ההתבגרות של קורצ'אק, ועוסק בסוגיות של חופש מחשבתי ובחירה. עם סיום המיצג נקיים שיח קבוצתי ונבחן נושאים אלו לנוכח חייהם של המשתתפים כיום.

גלוית הפרידה אשר הוענקה על ידי יאנוש קורצ'אק לילדים שעזבו את בית היתומים

תוכנית 3: כאן התחילה ילדותי

"הייתי כמו ילד מפורק. היו צריכים להרכיב אותי כמו פאזל" (נתן בן 15, מתוך 'ילדים שלי')

רציונל

כמיליון וחצי ילדים יהודים נספו בשואה, רק כ־150,000 ילדים יהודים שרדו. עם סיום המלחמה חלקם הגדול נותרו ללא קרובי משפחה, חלקם חזרו לבתיהם רק כדי לגלות שהם נהרסו, נבזזו או נתפסו על ידי משפחות נוצריות. הם התפזרו ברחבי אירופה, ישנו בחורבות בתים, הסתובבו ברחובות וגנבו אוכל כדי לשרוד. ילדי רחוב ממש. מה יעשו כעת? לאן עליהם לפנות? איך ממשיכים מכאן?

התוכנית חושפת את מצבם המורכב של הילדים ששרדו לאחר המלחמה, ומלווה את תהליך שיקומם בסיועם של בתי הילדים, תנועות הנוער וגופים נוספים.

מטרות

1. לחשוף את המודרכים למצבם של ילדים יהודים ניצולי שואה עם תום המלחמה.
2. להכיר את פעילותם של בתי הילדים היהודיים, שהוקמו באירופה לאחר המלחמה.
3. להעמיק בתהליך שיקומם של הילדים בידי חברי וחברות תנועות הנוער באירופה שהיו ניצולי שואה בעצמם.

מבנה התוכנית

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה' –** נצא למסע בעקבות חייהם של הילדים היהודים בשואה. בפעילות חקר בתערוכה נאתר מצבים ואירועים שעימם התמודדו הילדים ונזהה את הפתרונות שמצאו. נחקור את הקשר שבין דרכי התמודדותם בתקופת השואה לבין תהליך שיקומם ביום שאחרי.
- **תערוכת 'כאן התחילה ילדותי' –** כיצד משקמים ילדות שאבדה? בפעילות חקר בתערוכה נעמוד על האתגרים שניצבו בפני הילדים היהודים בתום המלחמה, ונתחקה אחר מאמצי השיקום שלהם ואחר חייהם החדשים.
- **הצגה – 'ריקוד השמחה והעצב' –** נצפה בהצגה המבוססת על ילדותה של לאה פריד, אשר הוסתרה במנזר במהלך השואה ונאלצה לחיות בזהות שאולה. סיפורה מעלה שאלות לגבי התבגרותה המהירה תחת זהותה כ"ינינה" הנוצרית במנזר, ומציף את קשיי חזרתה ליהדות ביום שאחרי.

תוכנית 4: פקורות הכוח והריפוי של ילדים בתקופת השואה

"עצמו עיניים. הילחמו במפלצות ובחיות הטורפות" (פרידל דיקר ברנדייס)

רציונל

במהלך השואה הצליחו ילדים לאתר בתוכם כוחות נפש שלעיתים כלל לא ידעו על קיומם לפני כן. הם נעזרו בדמויות מעוררות השראה, באמנות, בדמיון, בזיכרונות אישיים בחפצים מהבית וביצר ההרפתקנות. כל אלה סייעו להם למצוא דרכים לעבור את התקופה הקשה, להשיג במהלכה ניצחונות קטנים כגדולים, ולהיערך ליום המחר.

מטרות

1. לחשוף את המודרכים לדרכים מגוונות שאפשרו לילדים לגלות בתוכם כוחות נפש.
2. לברר ולהעמיק בשאלה כיצד אותם כוחות פנימיים אפשרו לילדים לשרוד את התקופה הקשה.
3. לבחון במשותף האם וכיצד ניתן לגלות כוחות דומים בתוכנו כיום.

מבנה התוכנית

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה' –** נצא למסע בעקבות חייהם של הילדים היהודים בשואה. בפעילות חקר בתערוכה נחשוף את הדרכים המגוונות שבאמצעותן גילו הילדים את כוחות הנפש בתוכם.
- **סדנה –** 'כי פרפרים אינם חיים בגטו' – מפגש ייחודי עם ציורי הילדים מגטו טרזין באולם הוויטראז'ים, ולאחריו צפייה במונולוג תיאטרלי העוסק בדמותה של הציירת והמורה לאמנות פרידל דיקר ברנדייס. דרך ציוריהם של הילדים נברר יחד כיצד נראו בעיניהם החיים בגטו טרזין; נצייר בהשראת ציורי הילדים ולסיום נעצב תערוכה המציגה את יצירותינו.
- **הצגה –** 'ריקוד השמחה והעצב' – נצפה בהצגה המתבססת על ילדותה של לאה פריד, אשר הוסתרה במנזר במהלך השואה ונאלצה לחיות בזהות שאולה. סיפורה מעלה שאלות לגבי התבגרותה המהירה ויכולותיה לגלות בתוכה תעצומות נפש ולהמשיך הלאה.

תוכנית 5: לזכור את הפחד – שפות, זיכרון והנצחה בפרחבי הפוזיאון

"בחלוק הדורות צריך לחזור אל החפץ, אל הסיפור האישי, אל השמות, אל המשפחה.
כי בהם אצור הזיכרון, ואותו יש להעביר אל דורות העתיד" (בינה סלע צור)

רציונל

החפצים והפריטים האצורים במוזיאון טומנים בחובם זיכרונות אישיים שיש בהם משמעות גם לזיכרון השואה הקולקטיבי שלנו. מסע שבמהלכו ייחשפו המודרכים לסיפורי חיים של ילדים וילדות ולחוויותיהם בטרם השואה ובמהלכה. התוכנית מבררת ומבהירה מהם הכלים העומדים לרשותנו בבואנו לזכור ולהזכיר את העבר, ובאמצעות שיח משותף מדגישה את הקשר בין משמעויות הזיכרון לבין חיינו כיום.

מטרות

1. להכיר את עולמם של הילדים והילדות היהודים בתקופת השואה על-ידי העמקה בסיפורים אישיים ומשפחתיים.
2. לחשוף את המודרכים למגוון מרכיבי הזיכרון בבית לוחמי הגטאות, דוגמת חפצים אישיים והנצחת הילדים.
3. לברר במשותף מהו זיכרון וכיצד הגדרתו כפעולה של בחירה אישית מיושמת בחיינו בהווה.

מבנה התוכנית

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה' –** נצא למסע בעקבות חייהם של הילדים היהודים בשואה. בפעילויות חקר בתערוכה נתמקד בהנצחת שמותיהם של הילדים באופן סמלי על גבי האנדרטה המרכזית, וכן בחפצים אישיים של ילדים וילדות, תוך בירור אודות הזיכרון כנושא קולקטיבי ואישי.
- **סדנה –** חפצים כיוצרי זיכרון – נברר במשותף מה ערכם הרגשי וההיסטורי של חפצים מהעבר וחפצים מחיינו האישיים.
- **הצגה –** 'ריקוד השמחה והעצב' – נצפה בהצגה המתבססת על ילדותה של לאה פריד, אשר הוסתרה במנזר במהלך השואה ונאלצה לחיות בזהות שאולה. בתום ההצגה נבחן את נושא הזיכרון מנקודת מבטם של שורדי שואה, וכיצד מעוררים החפצים שנשתמרו מאז את זיכרונותיהם.

חטיבות ביניים

אנו מזמינים אתכם להכיר את מבחר התוכניות החווייתיות שלנו המשלבות למידה אקטיבית במתודות מגוונות, דוגמת שיח קבוצתי, סדנאות הבעה ויצירה, משימות חקר, ומגוון ייחודי של הצגות מקור.

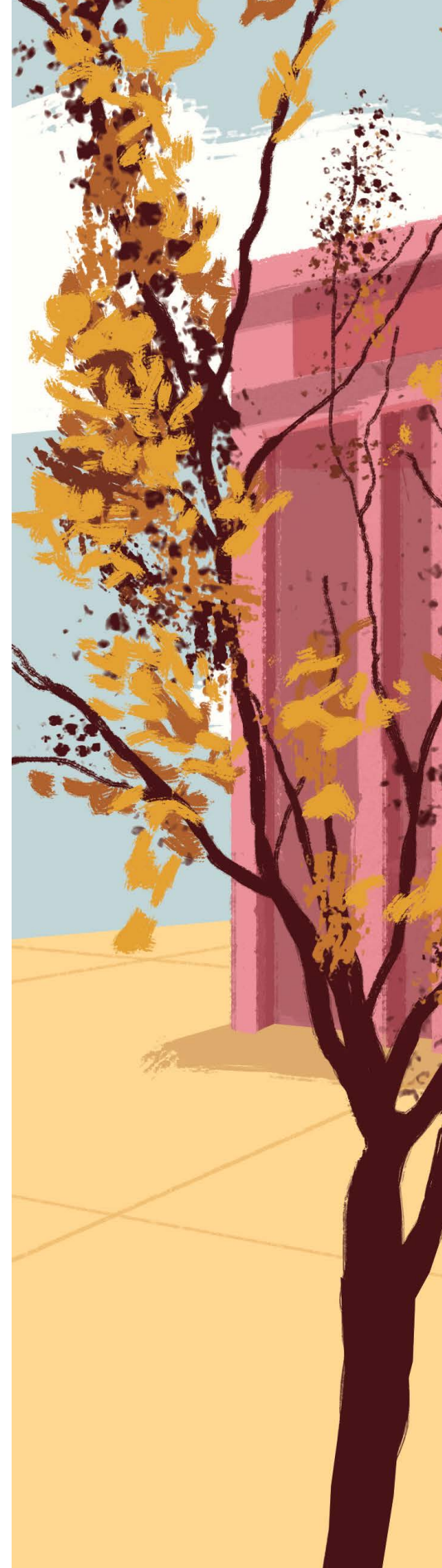
לבחירתכם חמש תוכניות לביקור יומי במוזיאון ומגוון פעילויות מקוונות. כל אחת מהתוכניות כוללת סיור מודרך בתערוכת הקבע 'הילד היהודי בשואה', ומשלבת תערוכות נוספות בהתאם לתכנים הנבחרים.

משך הפעילות: כשלוש שעות.

תערוכת הילד היהודי בשואה

התערוכה מביאה את סיפור התמודדותם של ילדים בשואה באופן חווייתי ורב חושי, באמצעות יומנים, מכתבים ועדויות. המבקרים נחשפים לרצף האירועים ההיסטורי, תוך התמקדות בסיפורים אישיים ייחודיים.

מוזיאון יד לילד מנציח מיליון וחצי ילדים יהודים שנרצחו בשואה. במרכז המבנה עמוד, עליו חקוקים באופן סמלי שמות מייצגים של 3,000 ילדים וילדות יהודים מקהילות שונות שנרצחו בשואה. בה בעת הוא מעביר מסר של היאחזות בחיים באמצעות סיפוריהם של ילדים יהודים ששרדו, מדרכי ההתמודדות בשואה ועד עלייתם לארץ ישראל.

תוכנית 1: ילדות ונעורים בצל השואה

"בגלל המציאות שנוצרה נהפכתי למפרנס המשפחה" (יורק – דוד פלונצקי)

רציונל חינוכי

במשך המלחמה ואחריה, ילדים ומתבגרים נאלצו להכריע ולהתמודד במציאות חדשה, מאיימת ובלתי מוכרת. בפעילות נברר מה היו אתגרי ההתבגרות שעמדו בפני ילדים וילדות בתקופת השואה, כגון לקיחת אחריות, מחויבות כלפי המשפחה, הסתגלות וקבלת החלטות, חיים בזהות שאולה וגילויי תושייה. התוכנית מזמנת שיח והעלאת תובנות אודות חייהם של המתבגרים כיום.

מטרות

1. חשיפת המודרכים למציאות ההיסטורית דאז ולהתמודדותם של ילדים ומתבגרים בתקופת השואה.
2. היכרות עם סולם הערכים שלאורו פעלו ילדים ומתבגרים באותה העת.
3. לעורר במבקרים השראה ללקיחת אחריות ולמעורבות חברתית.

מבנה התוכנית

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה'** – נצא למסע אל חייהם של הילדים היהודים בשואה באמצעות מתודות של חקר בתערוכה. נאתר מצבים ואירועים בשואה שבהם ילדים נאלצו להתמודד ולמצוא פתרונות כחלק מתהליך ההתבגרות המואץ שחוו באותם ימים.
- **תערוכת 'יהודי הולנד בשואה'** – סיור פעיל שבו נחקור את סיפורה הייחודי של יהדות הולנד בתקופת השואה לנוכח הכיבוש הנאצי. בפעילות נתוודע לחייהם ולהתבגרותם של ילדים וילדות, נערים ונערות באותה העת.
- **הצגה – 'אברמל' הילד משמה'** – נצפה בהצגה המתמקדת בסיפורו של ילד ניצול שואה ובקשיי השתלבותו בחברת הילדים בארץ. ההצגה מעלה שאלות בנושאים של תיוג ודעות קדומות, לצד ערך קבלת האחר, כחלק חשוב מתהליך ההתבגרות.

תוכנית 2: קורצ'אק של הילדים

"תנו להם תנאים למען יגדלו טובים יותר" (יאנוש קורצ'אק)

רציונל

היכרות עם דמותו הייחודית של יאנוש קורצ'אק, מחנך פורץ דרך אשר פעל מתוך אמונה שעולם טוב יותר מתחיל בחינוך וביצירת שוויון זכויות בין ילדים למבוגרים. קורצ'אק ושותפתו סטפה וילצ'ינסקה הקימו בעיר ורשה בפולין בית יתומים המושתת על עקרונות חינוכיים ככבוד האדם, דמוקרטיה פעילה ושוויון. סיפור חייו של קורצ'אק הוא סיפור ייחודי על אהבה, על מסירות ועל הקרבה אינסופית.

בתוכנית נברר כיצד רעיונות אלו השפיעו על חניכי בית היתומים ומהי משמעותם לחיינו כיום.

מטרות

1. חשיפת המודרכים למשנתו החינוכית של קורצ'אק.
2. היכרות מעמיקה עם הדרכים המגוונות ש קורצ'אק וסטפה וילצ'ינסקה יישמו בבית היתומים.
3. הכרה במשנתו החינוכית פורצת הדרך של קורצ'אק כמעוררת השראה לחינוך לכבוד האדם בימינו.

מבנה התוכנית

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה'** – בפעילות חקר בתערוכה נצא למסע בעקבות חייהם של הילדים היהודים בשואה. נתחקה אחר תהליך שלילת זכויותיהם של הילדים ומשמעותו, ובהמשך נברר כיצד קורצ'אק וסטפה וילצ'ינסקה השיבו לילדים את זכויותיהם בבית היתומים שבניהולם.
- **הצגה – 'פי מאה יותר טוב להיות ילד'** – הצגה – 'פי מאה יותר טוב להיות ילד' – הצגה המתמקדת באירועים מרכזיים בחייו של קורצ'אק אשר עיצבו את דרכו ואת עשייתו החינוכית, מנקודת מבטה של סטפה שותפתו לדרך. ההצגה מציפה סוגיות רלוונטיות לעולמם של הילדים בימינו, כגון זכויות הילד, יחסי הורים וילדים, התבגרות ועוד.

פעילות סדנאית – ניתן לבחור פעילות אחת מהסדנאות הבאות:

- **זכויות הילד במשנתו של יאנוש קורצ'אק** – היכרות עם פועלם החינוכי של קורצ'אק ושותפתו סטפה שניהלו יחדיו בית יתומים בעיר ורשה שבפולין. בסדנה נתוודע לשלל זכויות וחובות הילדים בבית היתומים, נבין את חשיבותן ומשמעותן, נדון יחד בחשיבות זכויות הילדים כיום ובהשלכתן על עולמם האישי של המשתתפים, נעסוק בסוגיות של חופש מחשבת ובחירה ונקיים שיח קבוצתי.
- **וידוי של פרפר** – מיצג וידאו־ארט ותנועה, המבוסס על יומן ההתבגרות של קורצ'אק, ועוסק בסוגיות של חופש מחשבת ובחירה. נקיים שיח קבוצתי ונבחן את החופש לבחור ואת המרידות הקטנות שכל אחד ואחת מאיתנו מבצעים כיום.

■ תוכנית 3: כאן התחילה ילדותי

"הייתי כמו ילד מפורק. היו צריכים להרכיב אותי כמו פאזל" (נתן בן 15, מתוך 'מאה ילדים שלי')

רציונל

כמיליון וחצי ילדים יהודים נספו בשואה, רק כ-150,000 ילדים יהודים שרדו. עם סיום המלחמה חלקם הגדול נותר ללא קרובי משפחה, חלקם חזרו לבתיהם רק כדי לגלות שהם נהרסו, נבזזו או נתפסו על ידי משפחות נוצריות. הם התפזרו ברחבי אירופה, ישנו בחורבות בתים, הסתובבו ברחובות וגנבו אוכל כדי לשרוד. ילדי רחוב ממש. מה יעשו כעת? לאן עליהם לפנות? איך ממשיכים מכאן? התוכנית חושפת את מצבם המורכב של הילדים ששרדו לאחר המלחמה, ומלווה את תהליך שיקומם בסיועם של בתי הילדים, תנועות הנוער וגופים נוספים.

מטרות

1. לחשוף את המודרכים למצבם של ילדים יהודים ניצולי שואה עם תום המלחמה.
2. להכיר את פעילותם של בתי הילדים היהודיים, שהוקמו באירופה לאחר המלחמה.
3. להעמיק בתהליך שיקומם של הילדים בידי חברי וחברות תנועות הנוער באירופה – ניצולי שואה בעצמם.

מבנה התוכנית

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה'** – נצא למסע בעקבות חייהם של הילדים היהודים בשואה. בפעילות חקר בתערוכה, נאתר מצבים ואירועים עמם התמודדו הילדים ונזהה את הפתרונות שמצאו. נחקור את הקשר שבין דרכי התמודדותם בתקופת השואה לבין תהליך שיקומם ביום שאחרי.
- **תערוכת 'כאן התחילה ילדותי'** – כיצד משקמים ילדות שאבדה? בפעילות חקר בתערוכה נעמוד על האתגרים שניצבו בפני הילדים היהודים בתום המלחמה, ונתחקה אחר מאמצי השיקום שלהם ואחר חייהם החדשים.
- **הצגה – 'אברמל'ה הילד משמה'** – נצפה בהצגה המתמקדת בסיפורו של ילד ניצול שואה, ומתארת את קשיי השתלבותו בחברת הילדים בארץ. ההצגה מעלה שאלות בנושאים של תיוג ודעות קדומות, לצד ערך קבלת האחר, כחלק חשוב מתהליך ההתבגרות.

תוכנית 4: פקורות הכוח והריפוי של ילדים בתקופת השואה

"עצמו עיניים. הילחמו במפלצות ובחיות הטורפות" (פרידל דיקר ברנדייס)

רציונל

במהלך השואה הצליחו ילדים לאתר בתוכם כוחות נפש, שלעיתים כלל לא ידעו על קיומם לפני כן. הם נעזרו בדמויות מעוררות השראה, באמנות, בדמיון, בזיכרונות אישיים בחפצים מהבית וביצר הרפתקנות. כל אלה סייעו להם למצוא דרכים לעבור את התקופה הקשה, להשיג במהלכה ניצחונות קטנים כגדולים, ולהיערך ליום המחר.

מטרות

1. לחשוף את המודרכים לדרכים מגוונות שאפשרו לילדים לגלות בתוכם כוחות נפש.
2. לברר ולהעמיק בשאלה כיצד אותם כוחות אפשרו לילדים לשרוד את התקופה הקשה.
3. לבחון במשותף האם וכיצד ניתן לגלות כוחות דומים בתוכנו כיום.

מבנה התוכנית

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה'** – נצא למסע בעקבות חייהם של הילדים היהודים בשואה. בפעילות חקר בתערוכה נחשוף את הדרכים המגוונות שבאמצעותן הילדים גילו בתוכם כוחות נפש.
- **סדנה – "יש למצוא את הצבעוניות במציאות, גם אם היא נתונה בשחור לבן"**, פרידל דיקר ברנדייס וציורי הילדים כריפוי דרך אמנות – מפגש ייחודי עם ציורי הילדים מגטו טרזין באולם הוויטראז'ים, ואחריו צפייה במונולוג תיאטרלי העוסק בדמותה של הציירת והמורה לאמנות פרידל דיקר ברנדייס. יחד נברר אילו שיטות יישמה פרידל בעבודתה עם הילדים, וכיצד הצטיירו בעיניהם החיים בגטו טרזין.
- **סיור מודרך בתערוכת 'הילד היהודי בשואה' בדגש על הנערה אנה פרנק** – בפעילות נתוודע לסיפורם של יהודי הולנד בתקופת השואה. נעמיק בסיפורה המרגש של אנה פרנק ומשפחתה, בעזרת קטעים מיומנה ודגם של מקום המחבוא המוצג בתערוכה.

תוכנית 5: לזכור את הפחד – שפות, זיכרון והנצחה בפרחגי הפוזיאון

"בחלוק הדורות צריך לחזור אל החפץ, אל הסיפור האישי, אל השמות, אל המשפחה. כי בהם אצור הזיכרון, ואותו יש להעביר אל דורות העתיד" (בינה סלע צור)

רציונל

החפצים והפריטים האצורים במוזיאון טומנים בחובם זיכרונות אישיים זכרונות אישיים משמעותיים. נצא למסע שבמהלכו ייחשפו המוזדרכים לסיפורי חיים של ילדים וילדות ולחוויותיהם טרם השואה ובמהלכה. התוכנית מבררת ומבהירה מהם הכלים העומדים לרשותנו בבואנו לזכור ולהזכיר את העבר, ובאמצעות שיח משותף מדגישה את הקשר בין משמעויות הזיכרון לבין חיינו כיום.

מטרות

1. להכיר את עולמם של הילדים והילדות היהודים בתקופת השואה דרך העמקה בסיפורים אישיים ומשפחתיים.
2. לחשוף את המוזדרכים למגוון מרכיבי הזיכרון בבית לוחמי הגטאות, דוגמת חפצים אישיים יצירות אמנות, מיצגים ועוד.
3. לברר במשותף מהו זיכרון וכיצד הגדרתו כפעולה של בחירה אישית מיושמת בחיינו בהווה.

מבנה התוכנית

- **תערוכת 'הילד היהודי בשואה'** – נצא למסע בעקבות חייהם של ילדים יהודים בשואה. בפעילויות חקר בתערוכה נתמקד בהנצחת שמותיהם של הילדים באופן סמלי על גבי האנדרטה המרכזית, וכן בחפצים אישיים של ילדים וילדות, תוך בירור אודות הזיכרון כנושא קולקטיבי ואישי.
- **סדנה – מעצבים זיכרון** – פעילות סדנאית באולם יזכור, סדנת חקר חווייתית, שבה נתחקה אחר ערכם הרגשי וההיסטורי של חפצים, המהווים עדות ממשית לסיפורי חיים של יחידים, משפחות וקהילות בתקופת השואה ולפניה. יחד נפענח מהם מרכיבי הזיכרון, נברר את משמעותם הערכית וההיסטורית של חפצים כנושאי זיכרון אישי, הן עבור הפרט והמשפחה, והן עבור הקולקטיב.
- **לזכרם – הנצחת ילדי הולנד** – בתערוכה מוצגים תצלומים של 3,000 ילדים. במבט ראשון נראה שמדובר בתצלומים רגילים, אלא שמדובר בתצלומי ילדים וילדות שהועלו אל הטרנספורט שלקח אותם אל מותם. הגרמנים, שביקשו למחוק כליל את עצם קיומם וזכרם, לא השיגו את מטרותם. הילדים שוב נראים לעין. בסיוור נתעמק בדמויותיהם של ילדים המונצחים בתערוכה, תוך הדגשת החיים המלאים המסתתרים מאחורי כל תצלום.
- אפשרות נוספת: **לבחור בחיים** – סיפורם המרתק של מייסדי קיבוץ לוחמי הגטאות והמוזיאון מובא בתערוכת 'בית עדות'. היכרות עם הדילמות שעימן התמודדו מזמנת דיון במושגים 'צומתי הכרעה', 'תקומה' ו'בחירה בחיים'.

« תוכניות מיוחדות

אנו מציעים מגוון תוכניות מיוחדות כחלק ממתכונת הביקור היומי, ובהן למידה מבוססת פרויקטים (PBL), למידת עמיתים או מפגש של בני ובנות מצווה המזמן חוויה משותפת של הורים וילדים.

התבגרות בצל המלחמה

תוכנית חינוכית מיוחדת לבני ובנות מצווה שבמהלכה נעמיק ונדון בקבוצות קטנות ואינטימיות, בסוגיות של התבגרות, אחריות, משפחה וקהילה. נסיים בסדנה חווייתית משותפת להורים וילדים. ניתן לשלב את התוכנית בתהליך של עבודות שורשים.

ילדים מדריכים ילדים

תוכנית שנתית במתודות PBL – למידה אקטיבית מבוססת פרויקטים המשלבת בין עשייה, חקירה ורכישת ידע. צוות נבחר של תלמידים יצא למסע חקר באחת מתערוכות המוזיאון בסדרת מפגשים. בעקבות המסע הם יפתחו פעילות חינוכית ויעבירו אותה לחבריהם לשכבה או להוריהם בביקור מיוחד וחגיגי במוזיאון.

מציגים היסטוריה

פעילות חקר שתחילתה בבית הספר, המשכה בתערוכות המוזיאון וסיומה ביצירה אישית. סיורים במוזיאון במוזיאון על פי נושאים שהתלמידים יבחרו מראש. עם סיום שלב החקר והתהליך האישי בתערוכות, יעצבו המשתתפים תוצר חזותי או טקסטואלי שיוצג בפני חבריהם לשכבה.

תוכניות מקוונות

אנו שמחים להציע מגוון סיורים וירטואליים במוזיאון יד לילד בהנחיית הצוות החינוכי שלנו. הפעילות כוללת משימות חקר ייחודיות ברחבי תערוכת 'הילד היהודי בשואה'.

בתי ספר על יסודיים

אנו מזמינים אתכם להכיר את מבחר התוכניות החינוכיות שלנו, המשלבות למידה אקטיבית במתודות מגוונות, דוגמת שיח קבוצתי, משימות חקר בתערוכות המוזיאון, מונולוגים תיאטרליים והצגות מקור.

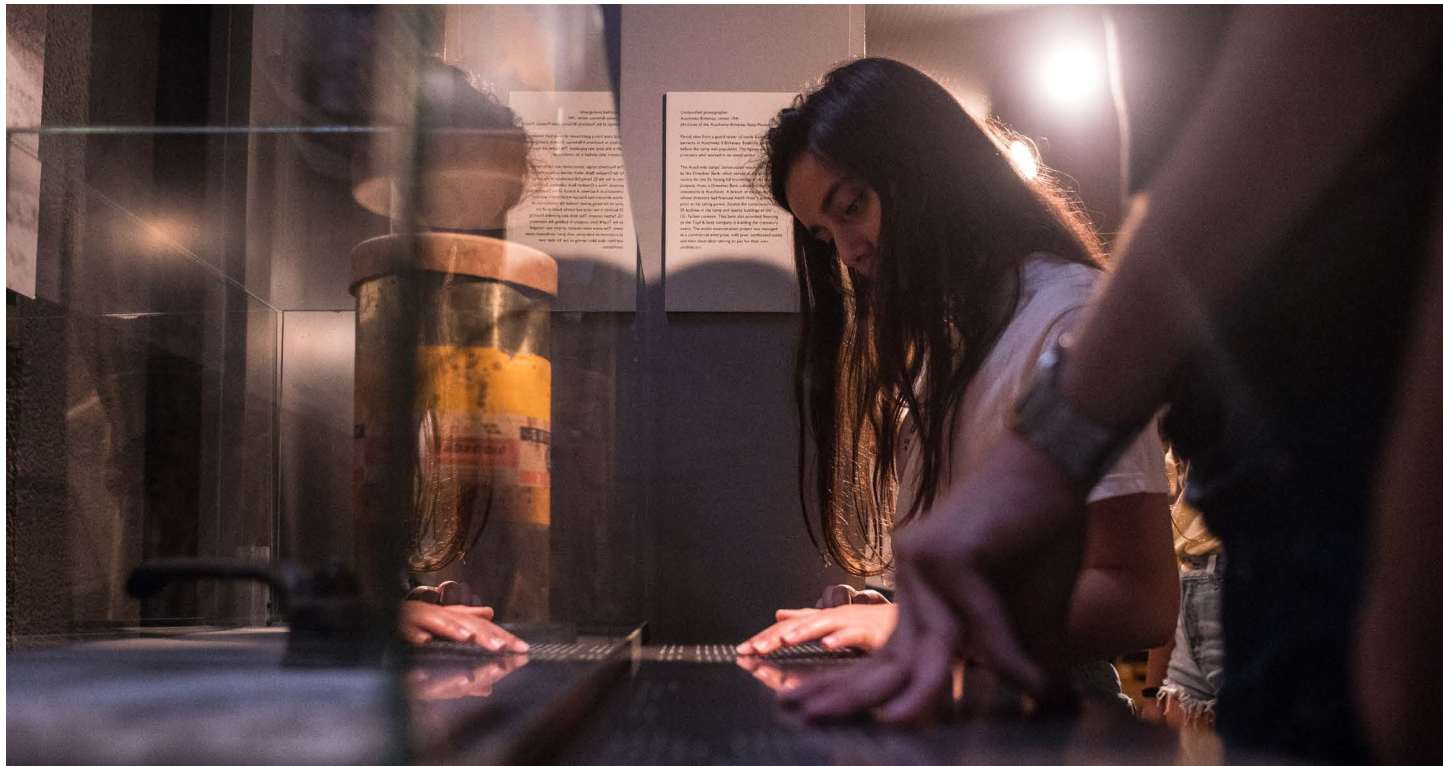
הרציונל החינוכי שלנו מושתת על שלושה יסודות מארגנים: לעמוד על גווני השונים של זיכרון השואה, להביט אל העבר כתמרור אזהרה, ולהתבונן בו כמקור השראה ליצירת חברה מוסרית ואנושית. עקרונות אלו הם אבני היסוד שיעמדו בבסיסן של ההדרכות השונות, באופן משולב ובמינוחים שונים.

לבחירתכם מגוון תוכניות חינוכיות:

- תוכניות יומיות במוזיאון
- סמינר של יומיים-שלושה
- מסע בישראל
- סיורים וירטואליים וסדנאות מקוונות

משך הפעילות שלוש או שש שעות.

תוכנית 1: "אם יש בית ספר ללימוד רוח האדם..." (אנטק צוקרמן)

רציונל

תקופת השואה חשפה גילויים של אומץ, מעורבות ועשייה חברתית. בנסיבות הקשות של אותם ימים ניתן לזהות את צמיחתה של מנהיגות צעירה, שמעשיה הובילו תהליכי שינוי, השפיעו על סביבתה והתוו דרכים חדשות במציאות אפלה. נתוודע לכוחם של אנשים צעירים ובני נוער לגילויים של מעורבות והשפעה אז וגם היום. נכיר דפוסי הנהגה שונים בתקופת השואה, דוגמת תנועות הנוער שהובילו פעילות חינוכית בגטאות, עזרה סוציאלית, עיתונות מחתרתית ועוד, עד לשיאן של פעילויות אלה במרד גטו ורשה. אנו מאמינים שחשיפת הדור הצעיר לעשייה של אנשים בני גילם טומנת בחובה ערכים משמעותיים לחייהם כיום.

מטרות

1. להכיר דפוסים שונים של מנהיגות על ביטוייה המגוונים במהלך השואה ולאחריה, בדגש על זו של תנועות הנוער ושל אנשים צעירים.
2. להעצים את אמונתם של אנשים צעירים ובני נוער שבכוחם להשפיע, לשנות ולעצב את סביבתם, ברוח דבריה של חווקה פולמן רבן, ממייסדות הקיבוץ: "אתם מסוגלים ואתם תעשו קצת, וקצת יותר, והרבה. אתם העתיד שלנו..."

מבנה התוכנית

בביקור ייחשפו המודרכים לגילויים שונים של מנהיגות – חיובית ושלילית – במהלך השואה ואחריה, תוך בחינת המושג בהקשרים רחבים ומורכבים.

- **מנהיגות יהודית בגטאות** – כיצד באה לידי ביטוי מנהיגות בגטו? נברר שאלה זו מנקודות מבטם של מחנכים, משוררים, רבנים, חברי 'עונג שבת', היודנראט ועוד.
- **מרד גטו ורשה** – אנטק צוקרמן כתב על המרד: "אם יש בית-ספר ללימוד רוח האדם, הרי שם זה צריך להיות מקצוע ראשי". מה היו מטרות המרד והאם הושגו? האם וכיצד יכול המרד לשמש השראה למנהיגות עבור אנשים צעירים בימינו?
- **נאציזם כמנהיגות הרסנית** – ב־1943 נאם מפקד הס"ס בעיר פוזנן מול קציניו והגדיר את הפתרון הסופי כ"פרק מפואר בהיסטוריה הגרמנית". לאורם של אילו ערכים שליליים והרסניים ביקשו מפקדי הס"ס להנהיג את פקודיהם? ומנגד כיצד ביקש אחד מבכירי המרצחים – אדולף אייכמן, לברוח מאחריות בטענה שהיה בסך הכול "בורג במכונה"?
- **הקמת 'הבית' כמעשה מנהיגות** – מהי יצירתם של אותם ניצולי שואה שהקימו את הקיבוץ והמוזיאון? אילו ערכים ביקשו להנחיל לחברה הישראלית? נוכל להתרשם היטב מחזונו של המייסדים עת נעלה לגג המוזיאון לתצפית על המרחב עוצר הנשימה של הגליל המערבי. המסר המתגלה משם: מכאן יש לעשות ולהמשיך.
- **סדנת סיכום:** את הביקור נסיים בסדנה לעיבוד החוויה ומשמעויותיה. נקיים שיח ונברר האם וכיצד יש בכוחם של המודרכים להשפיע על דמותה של הארץ הזו ולתרום ליצירת חברה טובה יותר לאחר השואה.

תוכנית 2: "הנני פועל פני הקטן לחפש בן אדם..." (חנה סנש)

רציונל

אנושיותו של האדם עמדה במבחן לנוכח מאורעות השואה. הוא נאלץ להתמודד עם דילמות מוסריות, להכריע הכרעות קשות ולבחור בחירות בלתי נתפסות.

התוכנית מתמקדת בדמותם של אנשים ונשים ובבחירות שבחרו במהלך השואה בהקשרים שונים: נעמיק בדילמות מוסריות שניצבו לפתחם של יהודים בגטאות ובמחנות; נעסוק בפוטנציאל האנושי לרוע נוכח בחירותיהם של גרמנים להשתתף באופן פעיל בפתרון הסופי; נתוודע לבחירה לעמוד מהצד, ומנגד – לדמויות מאירות דרך שבחרו להציל, למרוד ולחנך. בתוכנית ננסה להבין גם מה אנו יכולים ללמוד מכך על הבחירה בחיינו – כיחידים וכחברה.

מטרות

1. לעודד את המודרכים להביט אל העבר כאל תמרור אזהרה, מתוך הבנה שאת השואה חוללו אנשים רגילים. ננסה לברר כיצד זה קרה, האם זה יכול לקרות גם היום, וכיצד נוכל למנוע את הישנותם של מקרים מעין אלה בעתיד.
2. לקיים עם המודרכים בירור ערכי על אודות עוצמתה של הרוח האנושית ועל היכולת שלהם, בני הנוער, ליצור חברה מוסרית ואנושית יותר בעקבות לקחי השואה.
3. לעורר השראה בקרב המודרכים לבחור בערכים הומניסטיים ובמעורבות אישית, חברתית וקהילתית.

מבנה התוכנית

התוכנית בנויה כמסע שאליו יוצאים המודרכים, ובמהלכו יבעירו "פנס קטן לחפש בן אדם". בתוכנית נבחן ונעמיק בבחירות שקיבלו אנשים במצבים שונים באותה עת.

- **דילמות ובחירות של יהודים במהלך השואה** – אילו גילויים של סולידריות ומנהיגות צמחו בגטו ורשה? מה משמעותו של המרד שהובילו בני נוער וצעירים מקרב העם? כיצד ביקשו אסירי המחנות לשמור על צלם האדם במציאות של אימה, דיכוי וסבל? אילו ביטויים של אומץ לב הפגינו ילדים יהודים בשואה על אף הפרידה מהמשפחה והבדידות הקשה?
- **בין עמידה מהצד למעשי הצלת יהודים** – מהם הערכים שעמדו בבסיס ההחלטה להציל יהודים בשואה, ומה נדרש מאדם כדי להגיע להכרעה כזו? כיצד קרה שכה רבים עמדו מנגד וכיצד כל זה רלוונטי לימינו?
- **דמותם של המבצעים** – באילו תנאים צמחו מתוך העם הגרמני שומרי הס"ס, חיילי האיינזצגרופן, הצוואות הרפואיים במתקנים סודיים ואנשים דוגמת אדולף אייכמן, שתא הזכוכית שבו ישב כנאשם ניצב במוזיאון שלנו? האם כל זה יכול לקרות גם היום? כיצד נוכל למנוע את הישנותם של מקרים מעין אלה בעתיד?
- **"ובחרת בחיים"** – נתוודע לסיפוריהם של מייסדי קיבוץ לוחמי הגטאות והמוזיאון. מה הייתה משמעות הקמת 'הבית' עבורם? כיצד ניסו להתגבר על אימי השואה? מהי מורשתם לדורות הבאים?
- **סדנת סיכום:** את הביקור נסיים בסדנה לעיבוד החוויה ומשמעויותיה. נקיים שיח ונברר יחדיו האם וכיצד יש בכוחם של המשתתפים להשפיע על דמותה של הארץ הזו ולתרום ליצירת חברה טובה יותר לאחר השואה.

תוכנית 3: הסיפור שלא סופר – גורל יהודי ברית המועצות בתקופת השואה והפלחפה

רציונל

ביוני 1941 החל 'מבצע ברברוסה' – התקפה יבשתית של צבא גרמניה על ברית המועצות. מבצע זה מציין גם את תחילתו של הפתרון הסופי – רצח המוני של יהודי ברית המועצות שהם שליש מקורבנות השואה. בתקופה זו התגלו סיפורים יוצאי דופן של עמידה יהודית, דוגמת לחימתם של חצי מיליון יהודים בשורות הצבא האדום ובקרב הפרטיזנים.

למרות זאת סיפורם של יהודי ברית המועצות בשואה ובמלחמה אינו מוכר דיו. מטרת התוכנית להרחיב את זיכרון השואה אל המקום שבו החל הרצח ההמוני, תוך היכרות עם סיפורם ההיסטורי, האישי והקולקטיבי של יהודי ברית המועצות.

מטרות

1. הכרת סיפורם של יהודי ברית המועצות במהלך מלחמת העולם השנייה והשואה והעמקת הידע של המודרכים בנושא זה.
2. חשיפת המודרכים לערכים של עמידה יהודית ושמירה על רוח האדם בנסיבות ההיסטוריות של שואת יהודי ברית המועצות.
3. התנסות בלמידה חוויתית המזמנת חקר, יצירתיות ועבודת צוות.
4. פיתוח תחושת הזדהות בקרב המודרכים עם סיפורם של יהודי ברית המועצות בתקופת השואה, תוך יצירת מוטיבציה להכרת מורשתם ההיסטורית של עולי ברית המועצות לשעבר החיים במדינת ישראל.

מבנה התוכנית

בביקור נעמיק בתכנים העוסקים בקורות יהודי ברית המועצות במהלך השואה ומלחמת העולם השנייה, תוך התמקדות בעמידה היהודית לגווניה.

- **שיחת פתיחה** – במהלך השיחה נקיים תיאום ציפיות לצד הכרות ראשונית עם נושאים הקשורים לשואת יהודי ברה"מ.
- **פעילות חדר חידות אינטראקטיבי** – חוויית משחק ייחודית וחדשנית החושפת את העמידה היהודית בברית המועצות בשואה ומשלבת חידות בסגנון חדר בריחה.
- **סיור מודרך בתערוכות המוזיאון בדגש על יהודי ברית המועצות** – באולם המחנות נצפה במיצג וידאו ייחודי, החושף את המודרכים למבצע ברברוסה, רצח יהודי ברית המועצות בידי יחידות האיינזצגרופן, תוך הדגשת הסיפור האישי

של חלק מהקורבנות. באולם יזכור נעשה שימוש באפליקציה המתמקדת בפריטים של יהודי ברית המועצות, דוגמת תיק מפות צבאי של פרטיזן, יומנים, מכתבים, מדליות ועוד; ב'יד לילד' נצפה בעדויות של ניצולי שואה שהיו אז ילדים בשטחי ברית המועצות, ונכיר את הקשיים ודרכי ההתמודדות שלהם.

- **הצלת יהודים בשטחי ברית המועצות** – בגלריית חסידי אומות העולם נעמיק בתופעת המצילים כנושא בעל ערך שיש לו משמעות רבה לחיינו כיום, תוך התמקדות במעשי הצלה שהתרחשו בשטחי ברית המועצות.
- **סדנת סיכום** – סדנה לעיבוד החוויה ומשמעויותיה. נקיים שיח משותף ונברר האם וכיצד יש בכוחם של המודרכים להשפיע על דמותה של הארץ הזו ולתרום ליצירת חברה טובה יותר לאחר השואה. נבין מדוע חשוב כל כך להכיר וללמוד את סיפורם של יהודי ברית המועצות בשואה ובמלחמת העולם השנייה.

ספינר: השואה – בין שבר לבנייה פחדש / ספינר בן 2-3 ימים

רציונל

השואה יצרה שבר עמוק במשמעות של תבניות האדם, קדמה, מוסר, אידיאולוגיות, אנושיות והיחסים בין אדם לזולתו. עם זאת, תקופה זו זימנה גם גילויים מעוררי השתאות של יצירה, סולידריות, בחירות מוסריות, מעורבות ומנהיגות. במנעד גילויים אלה אנו מבקשים להאיר את פועלם של אנשים ונשים צעירים ותנועות הנוער במהלך השואה, וביכולתם המופלאה של קבוצת ניצולי השואה למלא מחדש את מעיין החיים כאן בישראל, ולייסד את קיבוץ לוחמי הגטאות והמוזיאון. זהו סיפור ניסיון התגברות על אימי השואה ומאבק לעצמאות אישית ולאומית: בניית בית ומשפחה תוך תרומה לתקומת העם ומדינת ישראל.

הסמינר יזמן למשתתפים חווית למידה פעילה ודיאלוגית, שתאתגר אותם לעצב נקודת מבט עצמית ואישית, ולעסוק בשואה כאירוע וכלקח לחייהם בהווה ובעתיד. הלמידה משלבת מתודות מגוונות של הצפת דילמות, דיונים קבוצתיים, שאלות מקדמות שיח, משימות חקר בתערוכות והתבוננות עצמית. התוכנית כוללת סיורים מודרכים בתערוכות המוזיאון, סדנאות חווייתיות, סיור בקיבוץ ועוד.

בסמינר נדגיש את שלושת היסודות המארגנים של 'הבית': לעמוד על גווני השונים של זיכרון השואה, להביט אל העבר כתמרור אזהרה ולהתבונן בו כמקור השראה ליצירת חברה מוסרית ואנושית.

מטרות

1. להעמיק בתכנים היסטוריים תוך דיון בדילמות ערכיות שהתקופה זימנה ליחידים ולחברות.
2. לברר את זיכרון השואה מנקודת מבט אישית וקבוצתית, ולבחון את השואה כתמרור אזהרה מחד גיסא וכהשראה לערכים של הומניזם ומעורבות מאידך גיסא.
3. להבין שמעשה הבנייה של החברה הישראלית ממשיך, ולמשתתפים, בהיותם אנשים ונשים צעירים בני הארץ הזאת, יכול להיות תפקיד חשוב ביצירת חברה מוסרית ואנושית יותר בעקבות לקחי השואה.

מבנה התוכנית

בסמינר נעסוק בתקופה שקדמה לשואה, בשואת העם היהודי, במשמעות זיכרון השואה עבורנו כיחידים וכחברה, בסיפור בניית חייהם מחדש של ניצולי השואה בישראל ביום שאחרי, ולבסוף נדון בחשיבות קיומה של חברה דמוקרטית וסובלנית במדינת ישראל, שאזרחיה הצעירים משתתפים בעיצוב דמותה.

- **העם היהודי בטרם השואה** – נכיר את החיים היהודיים שהתקיימו באירופה לפני השואה, נעמוד על ההקשרים ההיסטוריים הרחבים בין שתי מלחמות עולם, ונבחן את החיים התוססים וקשת הזהויות שהרכיבו את העולם היהודי באותה עת.
- **שואת העם היהודי** – נעמיק בגורל העם היהודי בשואה בגטאות ובמחנות, תוך התמקדות במאבק האנושי לשמירה על צלם האדם ובעמידה היהודית, דוגמת סולידריות יהודית בשואה, מרד תנועות הנוער בגטאות, יהודים בצבא האדום ופרטיזנים ביערות.
- **זיכרון השואה ומשמעויותיה** – נעסוק בזיכרון כמעשה של בחירה אישית. מהו הזיכרון עבורנו כיחידים וכחברה? כיצד יזכרו את השואה בדורות הבאים? לאורך הסמינר נברר מהן משמעויות זיכרון השואה עבור המשתתפים ומה חלקם בעיצוב הזיכרון עבור הדורות הבאים.
- **האידיאולוגיה הנאצית** – נבחן את התהליכים שהתרחשו בגרמניה הנאצית והובילו בסופו של דבר לניסיון להשמדת העם היהודי, תוך רדיפה, כליאה ורצח קורבנות מרקעים שונים. נברר כיצד אנשים רגילים הפכו לרוצחי המונים ומהם תמרורי האזהרה שיש להציב לטובת ההווה והעתיד.
- **החברה הישראלית** – בנייה שלא הסתיימה: נצא אל מרחבי הקיבוץ ונתוודע לסיפוריהם של המייסדים, ניצולי השואה, שהקימו כאן את ביתם. מכאן אנו מבקשים לחזק בקרב המשתתפים את הרצון לגלות מעורבות ומנהיגות כדי להשפיע על אופייה של החברה הישראלית, תוך עמידה על ערכים דמוקרטיים והומניסטיים.
- **סדנת סיכום** – נסיים בסדנה לעיבוד החוויה ומשמעויותיה. נקיים שיח ונברר האם וכיצד יש בכוחם של המשתתפים להשפיע על דמותה של הארץ הזו ולתרום ליצירת חברה טובה יותר לאחר השואה, ברוח דבריה של חווקה פולמן רבן, ממייסדות הקיבוץ: "אתם מסוגלים ואתם תעשו קצת, וקצת יותר, והרבה. אתם העתיד שלנו..."

פסע בארץ בעקבות רוח האדם: בערפ שואה, בעהלכה ולאחריה

בן 3-4 ימים

רציונל

המסע יזמן חוויה אישית וקבוצתית לגילוי הכוחות האנושיים הטמונים בערך "ובחרת בחיים", המתקיימים בקרב קבוצות ויחידים בעם היהודי – אז וגם היום. הם התגלו בקרב החלוצים, שעזבו את הגולה וביקשו ליצור כאן חברה חדשה, וגם בתקופת השואה בגילויי מנהיגות וסולידריות חברתית בגטאות ובמחנות, וביכולותיהם של ניצולי השואה למלא מחדש את מעיין החיים, כאן בישראל. נגלה יחד את הכוחות האנושיים הללו גם בימינו, וגם בתוכנו.

במהלך המסע נתמקד בשואת העם היהודי, ביישוב היהודי בארץ ישראל לפני מלחמת העולם השנייה ובמהלכה, במאבק להקמת המדינה ולבניית החיים מחדש על ידי ניצולי השואה בארץ ישראל לאחר המלחמה. לבסוף נעסוק בצורך לקיים במדינת ישראל חברה דמוקרטית וסובלנית, שאזרחיה הצעירים שותפים בעיצוב דמותה.

המסע יזמן לתלמידים חווית למידה פעילה ודיאלוגית הכוללת מעגלי שיח, סיורים באתרים מגוונים ופעילות במוזיאון, והעמקה בתכנים הרלוונטיים לצומתי הדרך העתידיים בחייהם.

נייחד פרק מרכזי לסיפורם של מייסדי קיבוץ לוחמי הגטאות ובית לוחמי הגטאות. זהו סיפור המבטא את ההתגברות על אימי השואה ואת המאבק לעצמאות אישית ולאומית: בניית בית ומשפחה תוך תרומה לתקומת העם ומדינת ישראל.

מטרות

1. לקיים שיח כן ומעמיק על משמעות השואה עבור המשתתפים באמצעות למידה דיאלוגית ופעילה, המעוררת שאלות ודיונים הרלוונטיים לחיינו כיום.
2. להזמין את המודרכים לקיים בירור אישי וקבוצתי לקראת צומתי דרך משמעותיים בחייהם: שנת שירות, מכינה קדם צבאית, שירות משמעותי בצה"ל, חיים אזרחיים במדינת ישראל.
3. לפתוח צוהר בפני המודרכים ליוזמות חברתיות שונות ומגוונות, שיש בכוחן לעורר השראה, להוביל או ליזום דרכים שונות של עשייה ונתינה חברתית אזרחית.

היום הראשון

"ברצוננו להקים קירות איתנים" (יצחק צוקרמן)

מוזיאון

יומו הראשון של המסע יתקיים בבית לוחמי הגטאות. נעסוק בעם היהודי בטרם השואה ובמהלכה ונעמוד על משמעויותיה.

מבנה היום:

- טקס פתיחת המסע.
- סיור במבחר תערוכות ייחודיות של ה'בית', המזמנות חוויית למידה מוזיאלית ואקטיבית של חקר, גילוי ושיח. נצא למסע אל חייהם של יהודי ורשה בין שתי מלחמות העולם ובתקופת השואה; נעמיק באידיאולוגיה הנאצית ובאלה שהוציאו אותה לפועל; נחקור את תופעת המחנות הגרמניים ואת מאבקם של האסירים לשמור על אנושיותם; נכיר את חייהם של ילדים יהודים בשואה ואחריה ונדון בזיכרון קולקטיבי ובזיכרון אישי.
- מפגש עם איש או אשת עדות, או עם בני דור שני.
- פעילות ערב חוויתית ומגבשת בקיבוץ או בסביבתו

היום השני

"אולי הדבר היחיד שעדיין החזיק אותנו בחיים הייתם אתם – הארץ" (צביה לובטקין)

הקשר בין 'כאן' ל'שם' בתקופת השואה

נסייר במבחר אתרים ונתמקד בתגובת היישוב היהודי בארץ לשואה, ובהגעתם הבלתי לגלית של ניצולי שואה לארץ.

מבנה היום:

- שיחת פתיחה שבה נעבד את חוויות יום האתמול ונניח את היסודות ליום שלפנינו.
- סיור באתרים שבהם נלמד על היישוב היהודי בארץ ישראל בתקופת השואה ועל העלייה הבלתי לגלית של ניצולי השואה ארצה (אפשרויות לדוגמה: מחנה המעפילים בעתלית, תוכנית 'מצדה בכרמל' ועוד).
- סדנת סיכום לעיבוד חוויות היום ולניסוח תובנות אישיות וקבוצתיות.

היום השלישי

"אין לך דבר יותר מציאותי מחלומי של אדם אמיץ"
(יצחק שדה)

תקומת מדינת ישראל ואתגריה

נעמיק בתרומתם של צעירי וצעירות היישוב העברי שהשתתפו במאבק להקמת המדינה.

מבנה היום:

- שיחת פתיחה שבה נעבד את חוויות יום האתמול ונניח את היסודות ליום שלפנינו.
- סיור באתרים שבהם נתוודע לפועלם של צעירי היישוב במאבק להקמת המדינה (אפשרויות לדוגמה: נסיעה למסלול מבצר יחיעם והתצפית, מוזיאון המחתרות בעכו, יד ל"ד ומערת הפלמ"ח בקיבוץ משמר העמק).
- סדנת סיכום לעיבוד חוויות היום ולניסוח תובנות אישיות וקבוצתיות.

מטרות מפגש ההכנה

1. הצגת התוכנית החינוכית והרציונל.
2. תיאום ציפיות לקראת המסע, ניסוח חוזה קבוצתי.

מטרות מפגש הסיכום

1. עיבוד אישי וקבוצתי של החוויה החינוכית הכוללת.
2. שיח עם המשתתפים על מסקנותיהם מההליך שעברו ומה הם לוקחים עמם מהמסע אל העתיד.
3. בחינת דרכים אפשריות למעורבות אקטיבית בקהילה ובחברה הישראלית.
4. סגירת מעגל ופרידה.

* התוכנית מודולרית ותואם לבית הספר לפי צרכיו וקהל התלמידים.

היום הרביעי

"אתם מסוגלים ואתם תעשו קצת, וקצת יותר, והרבה"
(חזקה פולמן רבן)

החברה הישראלית, מסע שלא הסתיים

נעסוק ביוזמות חברתיות ובעשייה שמטרתן שינוי פני החברה והמדינה ותיקון.

מבנה היום:

- שיחת פתיחה
 - סיור בקיבוץ לוחמי הגטאות להכרת סיפוריהם של המייסדים, ניצולי שואה שמתוך השבר של השואה ומוראותיה יצרו כאן בית ומוזיאון.
 - סיור במרחבי הגליל לגילוי יוזמות חברתיות, שמטרתן לשנות את פניה של החברה ולתקנה.
 - סדנת עיבוד לחוויות היום ותובנות המסע כולו.
 - טקס נעילת המסע באודיטוריום או באמפיתיאטרון שלנו, ברוח 'הבית'.
- לקראת המסע ובסיומו, נקיים מפגש הכנה ומפגש סיכום. מפגשים אלה יתקיימו בבית הספר בהנחיית הצוות החינוכי של המוזיאון.

בחינות בגרות והערכה חלופית

רציונל

תוכנית סח"ב (סקרנות, חשיבה ולמידה בהנאה) מבוססת על למידה פעילה ופיתוח חשיבה מסדר גבוה. בחלק של ההערכה הבית ספרית שלושים אחוזים מהציון הסופי של התלמיד מבוססים על מבחן עם חומר פתוח בנושא טוטליטריות ושואה. הבחינה מתמקדת בנושאים: טוטליטריות, אנטישמיות, מלחמת העולם השנייה והשואה. מפתחים ומלווים אותה צוותים מקצועיים של בתי הספר העל יסודיים.

בשנים האחרונות נרתם ליוזמה הצוות החינוכי של בית לוחמי הגטאות ופיתח מודלים מגוונים וייחודיים לקיום בחינת בגרות. אלה משלבים סיורים מודרכים בתערוכות המוזיאון המאתגרים את התלמידים והתלמידות לחקר, נקודת מבט אישית, חשיבה היסטורית והתמודדות עם דילמות ערכיות מתקופת השואה. שאלוני המבחן מפותחים בשיח משותף עם צוותי הוראת היסטוריה של בתי הספר. מורים ותלמידים רבים מעידים על חוויה לימודית ייחודית בפעילות זו.

בנוסף לכך אפשר לקיים במוזיאון מטלות לימודיות מגוונות, בהתאם לצורכי בית הספר.

את הבחינה ניתן לקיים בשני אופנים:

- ביום ביקור במוזיאון המשלב סיורים מודרכים בתערוכות, הרלוונטיים לנושאי הבחינה.
- בסיורים וירטואליים בתערוכות.

מטרות

1. לזמן חווית למידה משמעותית במרחב מוזיאלי או מקוון, המקדמת חשיבה מסדר גבוה, היינו הבניית ידע היסטורי המשלב בין בחינת הבגרות לתוכני המוזיאון.
2. להעמיק בתכנים היסטוריים מתוכנית הלימודים, תוך התמודדות עם שאלות ודילמות ערכיות.
3. לברר את נושא זיכרון השואה מנקודת מבט אישית וקבוצתית, ובחינת האירועים ההיסטוריים כתמרוך אזהרה מחד גיסא וכמקור השראה לערכי הומניזם ומעורבות מאידך גיסא.

מתווה בחינת הבגרות

לפני קיום בחינת הבגרות במוזיאון, ייפגש הצוות החינוכי של בית לוחמי הגטאות עם צוות ההוראה מטעם בית הספר לסיור היכרות בתערוכות, כדי להחליט במשותף באילו נושאים ומיצגים להתמקד בבחינה. שאלוני המבחן מפותחים בשיח משותף עם צוותי הוראת ההיסטוריה של בתי הספר. בבחינה עצמה צוות ההדרכה של המוזיאון ידריך את הכיתות.

פעילות לתלמידים בסיור במוזיאון או בסיור וירטואלי

אנו מזמינים אתכם ליצור איתנו מודלים מגוונים וייחודיים של מטלות המותאמות לצורכי בית הספר ולפרופיל התלמידים. מטלות אלה יכולות לשמש חלופה לאחד מהמבחנים בשנת הלימודים במסגרת לימודי ההיסטוריה. הן יכולות לשלב סיורים – וירטואליים או סיורים מודרכים במוזיאון – המעודדים חקר, התבוננות אישית, חשיבה היסטורית והתמודדות עם דילמות ערכיות מתקופת השואה.

פעילויות בקוונות

1. סיור וירטואלי מודרך בתערוכת אולם המחנות.

1. **הכרעות גורליות** – חווית משחק ייחודית וחדשנית החושפת את העמידה היהודית בברית המועצות בשואה ומשלבת חידות בסגנון חדר בריחה.

2. **להאיר את הזיכרון** – פעילות חקר חוויתית שבה יגלו המשתתפים פריטים ייחודיים במרחבים הווירטואליים של תערוכות אולם המחנות, אולם יזכור ובארכיון המוזיאון.

"אחרונה על החופה"

"רק בכח החינוך שקיבלנו יכולנו כך לעבור את התקופה הזו" (צביה לובטקין)

סוד כוחה של תנועת הנוער בגטו ורשה בתקופת השואה והמעבר מתנועת נוער למחתרת יהודית הלוחמת בנאצים. הצגה הפותחת צוהר לחיי היום יום של בני הנוער בקומונה ומתארת את האהבות, הקשיים והדילמות שעימן התמודדו מנקודת מבטה של צביה לובטקין מלוחמות מרד גטו ורשה ומנהיגותיו.

אודיטוריום בית לוחמי הגטאות | **משך ההצגה: 50 דק'**

כתיבה ובימוי: לימור ברקו | **הפקה:** חוה כהן

שחקנים: אפרת פלדמן, אלעד ארנון, אלה יוקר, עמית נאור

עיבוד מוזיקלי: עדי דרוקר | **כוראוגרפיה:** רוני מרסלנד | **תלבושות:** עידית ברשאי

תפאורה: אורי סמושי, רונן פוליקשוילי, מאיר אטיאס

תחקיר היסטורי: ירון צור, אלעד ארנון, דפנה איצקוביץ, ניר איציק

- מומלץ לשלב צפיה בהצגה באחת התוכניות היומיות המוצעות לתלמידי בתי"ס העל יסודי
- מאושר ע"י סל תרבות

תוכניות לקהל הרחב

פנינות קדם צבאיות ושנת שירות

רציונל

החניכים והחניכות במכינות הקדם צבאיות ובשנת השירות הם גרעין חשוב של מנהיגות צעירה לעתיד במדינת ישראל. בכוחה של קבוצה זו להיות מעורבת, לתרום ולהשפיע על צביונה הערכי של החברה הישראלית בעת הזו.

אנו מציעים פעילויות מקוריות המעודדות שיח כן ומעמיק על אודות משמעויות השואה והשלכותיה עבור המשתתפים, זאת באמצעות למידה דיאלוגית ופעילה, המעוררת שאלות ודיונים רלוונטיים לחייהם כיום. התוכניות שלנו מיועדות לפעילות יומית, סדרת מפגשים במוזיאון או סמינר.

מטרות

1. לברר את נושא זיכרון השואה מנקודת מבט אישית וקבוצתית, תוך בחינת האירוע כתמרוך אזהרה מחד גיסא וכמקור השראה לערכים של הומניזם ומעורבות מאידך גיסא.
2. להכיר דפוסים שונים של מנהיגות על ביטוייה המגוונים בזמן השואה ולאחריה, במיוחד של תנועות הנוער ושל אנשים צעירים.
3. לקיים בירור ערכי על עוצמתה של הרוח האנושית ועל היכולת ליצור חברה מוסרית ואנושית יותר בעקבות לקחי השואה.

התוכניות

- **"הנני מבעירה פנסי הקטן"** – נתמקד בדמויותיהם של אנשים ונשים ובבחירותיהם במהלך השואה מנקודות מבט שונות.
- **"אם יש בית ספר לרוח האדם"** – נתוודע לכוחם של אנשים צעירים ובני נוער בגילויים של מעורבות והשפעה אז וגם היום.
- **השואה: בין שבר לבנייה מחדש** – סמינר של יומיים-שלושה במוזיאון. הסמינר יזמן למשתתפים חוויית למידה פעילה ודיאלוגית. נעסוק בו בתקופה שקדמה לשואה, בשואת העם היהודי, במשמעויות זיכרון השואה עבורנו כחידים וכחברה, בסיפור הבנייה מחדש של חיי ניצולי השואה בישראל ביום שאחרי. הלמידה תאתגר את המשתתפים לעצב נקודת מבט עצמאית ואישית, ולעסוק בשואה כאירוע וכלקח לחייהם בהווה ובעתיד.
- **מסע בישראל** – בעקבות מנהיגות יהודית: בטרם שואה, במהלכה ולאחריה.

צוותים רפואיים, סטודנטים לרפואה ולסיעוד

יום עיון: רפואה קטלנית – בריאת הגזע העליון

רציונל

ביום הזיכרון הבינלאומי לשואה 2015, פתחנו לקהל הרחב את תערוכת 'רפואה קטלנית: בריאת הגזע העליון', שהופקה במוזיאון השואה בווינגטון. בתערוכה – היכרות עם החשיבה האאוגנית של המאה ה-19, למידה על התוכניות ל"השבחת גזע", על ניסויים רפואיים בכפייה ועל 'מבצע T4' – אותנזיה, שבו נרצחו חולים עם מוגבלויות ומומים מולדים בבתי חולים פסיכיאטריים בגרמניה הנאצית. את התהליכים הללו הובילו מדענים, צוותי רפואה, פסיכיאטרים ועוד. אנו מזמינים אתכם, צוותים רפואיים, סטודנטים וסטודנטיות לרפואה ולסיעוד, להשתתף ביום עיון שתחילתו בעבר וסיומו בשאלות אתיות שילוו אתכם בהמשך.

תוכנית יום העיון

- **פתיחה** – היכרות עם 'הבית', חיבורים אישיים של המשתתפים עם נושא השואה והצגת הפעילות.
- **סיור מודרך בתערוכה 'רפואה קטלנית: בריאת הגזע העליון'** – נבחן את תפקידם של רופאים ומדענים בניסוח תורת הגזע כתורה "מדעית", ביישומה ובהטמעתה בגרמניה הנאצית. נברר מהם הקווים האדומים שנחצו בדרך ליצירת "גזע עליון" וכיצד זה רלוונטי לעוסקים במקצועות הרפואה בימינו.
- **סיור מודרך ופעילות סדנאית בתערוכת 'ורשה היהודית: סיפור על רוח האדם'** – בתקופת השואה נאלצו אנשי רפואה יהודים להכריע באופן יומיומי בשאלות מוסריות קשות שיצרו התנגשות בין ערכים, לעיתים קרובות היו אלה שאלות של חיים ומוות. נבחן כמה מקרים כאלה ונעמיק בהם.

הרצאה או פעילות נוספת

- **נשים רגילות: אחיות בגרמניה הנאצית:** על דמותן ומקומן של נשים שהשתתפו ברצח השיטתי של בעלי מוגבלויות במשטר הנאצי.
- **סגל הרופאים באושוויץ: מנגנון של ניסויים ורצח באצטלה רפואית** – נבחן את השיטה ותפישת העולם שאפשרו לאלו שנשבעו לרפא חולים – להזיק, להתעלל ולרצוח חפים מפשע.

* את יום העיון ניתן לקיים במוזיאון או באופן מקוון.

סטודנטים פגוון תחופים אקדמיים

אקדמיה ומוזיאון

תוכניות ייחודיות לסטודנטים וסטודנטיות מתחומים אקדמיים שונים, שבהן ייחשפו למבחר מתוכני המוזיאון, בחוויית למידה אקטיבית המשלבת מתודות מגוונות של שיח קבוצתי, הצפת דילמות, שאלות פותחות, משימות חקר בתערוכות והתבוננות עצמית.

מבנה התוכניות

סיורים מודרכים בתערוכות המוזיאון ו'יד לילד' – חוויית למידה מוזיאלית ואקטיבית של חקר, גילוי ושיח. נצא למסע אל חייהם של יהודי ורשה בין שתי מלחמות העולם, עם פרוץ המלחמה, בגטו ובמרד; נברר שאלות של זיכרון אישי וקולקטיבי; נעמיק באידיאולוגיה הנאצית ובאלה שהוציאו אותה לפועל; נכיר את חייהם של הילדים היהודים בשואה ונעמיק במחנות הגרמניים ובמאבקים של האסירים על אנושיותם.

היכרות עם פעילות הארכיון והתנסות מעשית – נתוודע לאולם 'יזכור' שבו מוצגים חלק מהפריטים ההיסטוריים הייחודיים של הארכיון שלנו; נקיים שיחה עם מנהלת הארכיון על מגוון הפעילויות והאוספים שבו; ניכנס לאחד מחללי הארכיונים להיכרות עם אוספים אחדים, ונקיים פעילות של איתור וחקר בכיתת החוקרים הממוחשבת של הארכיון.

העמקה ביסודות המוזיאון – שלושת הצירים המרכזיים של המוזיאון הינם: החינוך, הארכיון והאוצרות. בסמינר נאפשר העמקה תיאורטית ומעשית של הסטודנטים והסטודנטיות באחד משלושת הצירים, על פי תחומי עניין.

היכרות עם הפעילות החינוכית של המרכז לחינוך הומניסטי – המרכז פורץ דרך בגישתו להוראת השואה כמשבר היסטורי המזמן עיסוק בדילמות חברתיות ואנושיות בעלות אופי אוניברסלי. המרכז מאמין שהתמודדות עם נושא השואה יכולה לקרב לבבות, לחבר בין אנשים בעלי תרבות ורקע שונים ולהעמיק את המשותף ביניהם.

לזכור את העתיד – הנחלת השואה ולקחיה

רציונל

אנו מאמינים שבמעשה החינוכי שלאחר השואה קיים פוטנציאל ליצירת חברה טובה יותר, שתעלה על נס ערכים של סולידריות, הומניזם וסובלנות כלפי האחר. מתוך ראייה זו אנו רואים חשיבות במפגש עם אנשי ונשות חינוך לעתיד, כדי לחוות למידה משמעותית של השואה כאירוע מכונן בתולדות האנושות והאנושיות, שחשיבותו חורגת מתקופתו ההיסטורית. אנו מבקשים לשלב בין הלימוד ההיסטורי וזיכרון האירוע כשלעצמו, לבין חוויה שתאגד את פרחי ההוראה לעצב נקודת מבט עצמית ואישית, הבוחנת את רלוונטיות השואה כאירוע וכלקח לחייהם בהווה ולחיהם של תלמידיהם בעתיד.

מבנה התוכנית

בתוכנית נעסוק בתקופה שקדמה לשואה, בשואת העם היהודי ובמשמעויות זיכרון השואה עבורנו כיחידים וכאנשי ונשות חינוך; נתוודע לסיפור בנייה מחדש של חייהם של ניצולי השואה בישראל ביום שאחרי, ולבסוף נדון בחשיבות קיומה של חברה דמוקרטית וסובלנית במדינת ישראל, שמחנכה העתידיים הם שותפים מרכזיים בעיצובה.

סיורים מוזרזים בתערוכות המוזיאון ו'יד לילד' – נסייר במבחר תערוכות ייחודיות של ה'בית', המזמנות חוויית למידה מוזיאלית ואקטיבית של חקר, גילוי ושיח. נצא למסע אל חייהם של יהודי ורשה בין שתי מלחמות העולם, עם פרוץ המלחמה, בגטו ובמרד; נברר שאלות של זיכרון קולקטיבי ואישי; נעמיק באידיאולוגיה הנאצית ובאלה שהוציאו אותה לפועל; נכיר את חייהם של הילדים היהודים בשואה ונעמיק במחנות הגרמניים ובמאבקם של האסירים על אנושיותם.

היכרות עם פעילות הארכיון והתנסות מעשית – נתוודע לאולם 'זכור', החושף את המבקרים לחלק מהפריטים ההיסטוריים הייחודיים של הארכיון שלנו; נשוחח עם מנהלת הארכיון על מגוון פעילויותיו ואוספיו; ניכנס לאחד מחללי הארכיונים להיכרות עם אוספים אחדים, ונקיים פעילות של איתור וחקר בכיתת החוקרים הממוחשבת של הארכיון.

הגישה הפדגוגית של המוזיאון – שיח חינוכי אודות הגישה הפדגוגית ואופני ביטוייה בהדרכה בתערוכות ובפעילויות השונות. בהיותנו אנשי ונשות חינוך בהתהוות נברר מהן משמעויותיה השונות של הוראת השואה בימינו, ובאילו דרכים ניתן להתמודד עם נושא מורכב זה במסגרת כיתתית.

חשיפה לפעילות החינוכית של המרכז לחינוך הומניסטי – המרכז פורץ דרך בגישתו להוראת השואה כמשבר היסטורי המזמן עיסוק בדילמות חברתיות ואנושיות בעלות אופי אוניברסלי. המרכז מאמין שהתמודדות עם נושא השואה יכולה לקרב לבבות, לחבר בין אנשים בעלי תרבות ורקע שונים ולהעמיק את המשותף ביניהם.

צוותי הוראה

בואו לערוך במוזיאון מפגשי צוות, ימי עיון, הרצאות, ישיבות חניניות, כנסים ועוד. לרשותכם מבחר כיתות ואולמות חדישים ומשוכללים לצד סיורים במבחר תערוכות המוזיאון. כל תוכנית תיבנה בתיאום עם הגורם המזמין, כדי להתאים לצרכים שלכם ולהעשיר את חוויית הביקור.

פבוגרים וקבוצות גפלאים

נפגשים ב'בית'

אנו מזמינים אתכם, מבוגרים וגמלאים שוחררי תרבות והיסטוריה, ליום חווייתי ומעשיר אצלנו במוזיאון בית לוחמי הגטאות – 'הבית'. לבחירתכם תוכניות מודולריות, הכוללות מבחר סיורים במוזיאון, סיור מרגש בשבילי הקיבוץ בעקבות המייסדים, והרצאות מרתקות. כל תוכנית תיבנה בתיאום עם הגורם המזמין, כדי לענות על רצונותיכם ולהעשיר את חוויית הביקור.

סיורים מודרכים במוזיאון

מנהיגות וסולידריות יהודית בגטאות ובמחנות – כיצד באה לידי ביטוי מנהיגות בגטו? מה משמעותו של המרד שהובילו בני נוער וצעירים יהודים? מהי סולידריות אנושית במחנות? נבחן שאלות אלה ואחרות מנקודות מבט מגוונות לאורך סיור בתערוכה 'ורשה היהודית – סיפור על רוח האדם' וב'אולם המחנות'.

דמותם של המבצעים – באילו תנאים צמחו מתוך העם הגרמני שומרי הס"ס, חיילי האיינזצגרופן, צוותים רפואיים במתקנים סודיים ואנשים דוגמת אדולף אייכמן? כיצד ניתן למנוע את הישנותם של אירועים מעין אלה בעתיד?

עמוד הזיכרון – **בסיור נעמיק בזיכרון השואה, ובמשמעויותיה כמעשה של בחירה אישית. מהו הזיכרון עבורנו כיחידים וכחברה? כיצד יזכרו את השואה בדורות הבאים? ומהו זיכרון של קהילה – קיבוץ לוחמי הגטאות: בין דור ראשון ושני?**

סיור בקיבוץ בעקבות המייסדים

"קיבוץ הינו בראש ובראשונה אנשים, סיפורם הוא סיפורו" – נצא לסיור בקיבוץ לוחמי הגטאות בעקבות סיפוריהם של מייסדי המקום – ניצולי שואה, שמתוך השבר של השואה ומוראותיה יצרו כאן בית ומוזיאון. קורותיהם של המייסדים הם מארג נקודת סוף לסיפורים רבים אך גם נקודת התחלה לסיפור של יצירה משותפת. זהו גם סיפור ישראלי על עולים חדשים, שקבעו את ביתם במרחבי הגליל המערבי, בינות העיר והכפר, יהודים וערבים, בצפונה של המדינה, במבט על ההווה והעתיד.

מגוון הרצאות

ניתן לשלב ביקור עם הרצאה לבחירתכם ממבחר ההרצאות שלנו, יש לתאם מראש.

כוחות הביטחון

צוות ההדרכה של המוזיאון שם דגש על למידה אקטיבית, המשלבת מתודות מגוונות של שיח קבוצתי, הצפת דילמות, שאלות מקדמות שיח, משימות חקר בתערוכות והתבוננות עצמית.

אנו רואים במעשה זיכרון השואה ערכים חשובים של מנהיגות ואחריות עבור חיילי וחיילות צה"ל - כאתגר אישי, פיקודי וחברתי.

לפרטים וייעוץ ניתן ליצור קשר עם מרכז ההזמנות

OFFICE@GFH.ORG.IL | 04-9958020/35

שירה הלפרט – מנהלת שיווק | 04-9958015 | SHIRAH@GFH.ORG.IL